

บทที่ 2

แนวทางการพัฒนาประเทศของลาว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 -1985(ก่อนการปฏิรูป)

2.1. สภาพทั่วไปของการพัฒนาเศรษฐกิจในลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือสปป.ลาวเป็นประเทศไม่มีทางออกสู่ทะเล (landlocked country) ตั้งอยู่ในแหลมอินโดจีน มีพรมแดนติดกับ 5 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา ไทย จีน และ พม่า ลาวมีพรมแดนติดกับเวียดนาม 2,130 กิโลเมตร ติดกับกัมพูชา 540 กิโลเมตร ติดกับไทย 1,754 กิโลเมตร ติดกับจีน 424 กิโลเมตร และติดกับพม่า 238 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 236,800 ตารางกิโลเมตรและพลเมืองประมาณ 4.3 ล้านคน(ค.ศ.1990) ซึ่งประกอบด้วย 3 ชนเผ่าใหญ่ด้วยกัน ได้แก่ ลาวลุ่ม ลาวเทิง และ ลาวสูง

ภูมิประเทศของประเทศลาวมีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้ ประมาณ 130,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 55 พื้นที่ด้านการเกษตรประมาณ 50,000 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณร้อยละ 21 สำหรับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มีประมาณ 8,000 ตารางกิโลเมตร และ 500 ตารางกิโลเมตรเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด ป่าไม้ นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันล้ำค่าของลาว เช่น ไม้สัก ไม้แดง ไม้มะฮอกกานี ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้สนและไม้เนื้อแข็งอื่นๆ นอกจากนี้ ในลาวยังมีแม่น้ำหลายสาย ตั้งแต่เหนือจรดใต้ ซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกและสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้า แร่ธาตุที่สำคัญได้แก่ เหล็ก ดีบุก ยิปซั่ม ทองคำ ทองแดง โปแตส มังกานีส ตะกั่ว ทังทิม และ อื่นๆ¹

หลังจากได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1954 ลาวก็เกิดความขัดแย้งภายในอันเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจในช่วงสงครามเย็น ความขัดแย้งภายในลาวได้นำไปสู่การต่อสู้ทางด้านการเมืองและการทหารนานถึง 30 กว่าปีระหว่างฝ่ายแนวลาวยุติวัติที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประเทศสังคมนิยม ได้แก่ สหภาพโซเวียต จีน และ เวียดนาม เป็นต้น กับฝ่ายขวาที่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายโลกเสรีนิยม โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศสและไทย ในที่สุดฝ่ายแนวลาวยุติวัติก็ได้รับชัยชนะโดยเด็ดขาดและสถาปนาเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือสปป.ลาว เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ.1975 ภารกิจที่สำคัญในขั้นต่อไปคือ การฟื้นฟูและการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง

¹ศิริพรรณ กิติประวัติ, "สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว: เศรษฐกิจหลังการปฏิวัติ," เอเชียปริทัศน์ 1, 12 (มกราคม-เมษายน 2534): 21-23.

เช่นเดียวกับประเทศต่างๆในโลก เพื่อบรรลุภารกิจดังกล่าว ลาวได้ยึดหลักการปกครองและบริหารประเทศด้วยระบบสังคมนิยมหรืออุดมการณ์มาร์กซ์-เลนินนิสต์² โดยเน้นการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก การพัฒนาเศรษฐกิจถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นจากศูนย์ กล่าวคือ เมื่อฝ่ายแนวลาวยึดชาติหรือพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในปัจจุบันเข้ามาบริหารประเทศเมื่อปี ค.ศ. 1975 ซึ่งเป็นช่วงแห่งการถ่ายโอนอำนาจใหม่ บ้านเมืองอยู่ในสภาพที่เสียหาย สภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำมาก และรัฐบาลก็ขาดแคลนงบประมาณอีกด้วย ถึงแม้ว่าไม่มีตัวเลขบ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายได้ประชาชาติต่อคน แต่ก็มีการประมาณการว่า รายได้ประชาชาติต่อคนของลาวในปี ค.ศ. 1976 มีไม่ถึง 100 เหรียญสหรัฐฯหรือประมาณ 70-80 เหรียญสหรัฐฯ อัตรารายได้ต่อคนอยู่ในระดับสูงเกินร้อยละร้อย³ ในขณะที่มีประชากรทั้งหมด 3 ล้านกว่าคน อยู่ในสภาพที่ยากจน

2.2. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของลาว

ในด้านการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจในช่วงแรกพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้วางแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น แนวทางการดำเนินการปฏิวัติ 3 ประการคือ การปฏิวัติทางด้านความสัมพันธ์การผลิต การปฏิวัติทางด้านวิทยาศาสตร์ และการปฏิวัติทางด้านวัฒนธรรมและแนวความคิด⁴

การสร้างความสัมพันธ์การผลิตใหม่ คือ ดำเนินการล้มเลิกความสัมพันธ์การผลิตแบบทุนนิยม และขยายความสัมพันธ์การผลิตแบบสังคมนิยมอย่างค่อยเป็นค่อยไปด้วยวิธีการวางแผนการจัดตั้งสหกรณ์เกษตร หรือรวบรวมเอาการผลิตขนาดเล็กเข้าด้วยกัน แล้วก้าวไปทำการผลิตขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพสูง และเปลี่ยนรูปกรรมสิทธิ์เอกชนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสังคมหรือของรัฐ เพื่อให้การบูรณาการระหว่างคนกับคนในกระบวนการผลิตให้ทันสมัยลดน้อยถอยลง

การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์การผลิตใหม่ในชนบท ส่วนการสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิตใหม่ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐนั้น คือการเวนคืนโรงงานต่าง ๆ ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ เพื่อให้ภาคส่วนเศรษฐกิจของรัฐมีบทบาทนำและเป็นตัว

²Chanthavong Saignasith, "Lao-Style New Economic Mechanism," in *Laos' Dilemmas and Option*, eds. Mya Than & Joseph L.H. Tan, p. 23.

³Grant Evans, *Agrarian Change in Communist Laos* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1988), p. 8.

⁴มติของการประชุมศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ 4 ในปี ค.ศ. 1977.

แบบให้ภาคส่วนเศรษฐกิจอื่น ๆ ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนี้ ได้มาจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างเศรษฐกิจสังคมนิยมของบรรดาประเทศสังคมนิยมยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต

ปัญหาสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิตใหม่คือ การเปลี่ยนรูปแบบกรรมสิทธิ์จากเอกชนทุนนิยมให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสังคมนิยมนั่นเอง เพราะว่ากรรมสิทธิ์เอกชนทุนนิยมเป็นพื้นฐานให้แก่การขูดรีดระหว่างคนกับคน ฉะนั้น เพื่อให้การขูดรีดหมดไปจากสังคมนิยมจึงจำเป็นต้องล้มล้างระบอบกรรมสิทธิ์ทุนนิยม แล้วสร้างรูปแบบกรรมสิทธิ์ใหม่ทดแทน ซึ่งก็คือ รูปแบบกรรมสิทธิ์สังคมนิยม อันประกอบด้วยกรรมสิทธิ์ของรัฐและสหกรณ์

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของการปฏิวัติ 3 ประการ คือ การปฏิวัติทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ถือเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษเพราะว่าวิทยาศาสตร์เทคนิคเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการสร้างพื้นฐานทางด้านวัตถุเทคนิคของสังคมนิยม

การปฏิวัติทางด้านวิทยาศาสตร์เทคนิคหรือการสร้างพื้นฐานวัตถุเทคนิคนั้น แต่ละประเทศเริ่มด้วยระดับสูงหรือต่ำที่แตกต่างกัน บางประเทศที่ขยายตัวสูงแล้ว การสร้างพื้นฐานทางด้านวัตถุเทคนิคของสังคมนิยม ก็เริ่มต้นด้วยระดับสูงและสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในเวลาสั้นกว่า แต่สำหรับประเทศลาว การสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีของสังคมนิยม เริ่มจากระดับต่ำ คือเริ่มจากโรงจักร โรงงานเก่า ถ้ำสมัย และมีจำนวนน้อย ส่วนในภาคการเกษตรยิ่งล่าหลัง เป็นการผลิตแบบธรรมชาติ ฉะนั้น การสร้างพื้นฐานทางด้านวัตถุเทคนิค จึงต้องใช้เวลาชวามาก และต้องดำเนินตามแนวทางของพรรค คือ “เอาการขยายเกษตรกรรมและป่าไม้เป็นพื้นฐาน เพื่อขยายอุตสาหกรรม สมทบการขยายเกษตรกรรม และป่าไม้กับอุตสาหกรรมอย่างสมส่วนในแต่ละก้าว ถือว่าการขยายอุตสาหกรรมหนักที่จำเป็นและมีผลประโยชน์ให้แก่การส่งเสริมเกษตรกรรม ป่าไม้ และอุตสาหกรรมเบา”⁵ ซึ่งหมายความว่า ตามทฤษฎีการผลิตซ้ำของมาร์กซ์กล่าวในตอนหนึ่งว่า การผลิตปัจจัยการผลิต ต้องขยายตัวเร็วกว่าการผลิตปัจจัยการบริโภค ซึ่งเกษตรกรรมส่วนใหญ่ก็คือการผลิตปัจจัยการผลิตด้วย เพราะว่าเกษตรกรรมก็ได้ผลิตวัตถุดิบให้แก่อุตสาหกรรมจำนวนหนึ่ง ฉะนั้น พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจึงได้วางแนวทางเพื่อนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในแขนงเกษตรกรรม เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมขยายตัว แล้วนำเอาผลิตภัณฑ์จากภาคเกษตรมาแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ เช่น ปัญหาเสบียงอาหารที่ขาดแคลนอยู่และปัญหาวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม พร้อมทั้งแก้ไขปัญหามลพิษที่ให้แก่การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่ระดับทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคนิคของลาวในทศวรรษ 1970 นั้น ถ้า

⁵ ไกรสรณ์ พรหมวิหาร, บางบทเรียนต้นตอและบางปัญหาเกี่ยวกับทิศทางใหม่ของการปฏิวัติลาว. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งชาติ, 1979, หน้า 317-318.

หลังมาก ฉะนั้นในก้าวแรกจึงได้มีการรณรงค์ให้ใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน เช่น การใช้เครื่องมือทุกอย่างที่มีอยู่ร่วมกับเครื่องจักรขนาดเล็ก พร้อมทั้งใช้ความชำนาญของเกษตรกรในการผลิต หมายความว่า เป็นการนำใช้วิทยาศาสตร์และเทคนิคจากระดับต่ำเพื่อก้าวไปสู่ระดับสูง

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการปฏิวัติ 3 ประการ คือ การปฏิวัติทางด้านวัฒนธรรม และแนวความคิด พรรคประชาชนปฏิวัติลาวมีความมุ่งหวังอยากให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเส้นทางก้าวสู่สังคมนิยมและมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น จึงมีแผนนโยบายรณรงค์ให้ประชาชนมีความตั้งใจศึกษาลัทธิมาร์กซ์-เลนิน ถือเอาลัทธิมาร์กซ์-เลนิน เป็นพื้นฐานทางด้านแนวคิด พรรคประชาชนปฏิวัติลาวมีความมุ่งหวังอยากให้คนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเส้นทางก้าวสู่สังคมนิยม และมีระดับความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น จึงมีแผนนโยบายรณรงค์ให้ประชาชนมีความตั้งใจศึกษาลัทธิมาร์กซ์-เลนิน เป็นพื้นฐานทางด้านแนวความคิดและให้ทุกคนตั้งใจศึกษาหาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับแขนงอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการพัฒนาประเทศให้กลายเป็นสังคมนิยมโดยเร็ว

การปฏิวัติทางด้านวัฒนธรรมและแนวความคิดคือหนึ่งในบรรดา 9 กฎเกณฑ์ของการปฏิวัติ และการสร้างสังคมนิยม ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์และพรรคกรรมกรสากลในทั่วโลกได้สรุปไว้ในปี ค.ศ. 1957 จากทฤษฎีและประสบการณ์ที่ผ่านมา⁶ ฉะนั้น ถ้าประเทศใดหากเดินตามเส้นทางสังคมนิยมต้องได้ดำเนินการปฏิวัติทางด้านวัฒนธรรมและแนวความคิดให้คนภายในชาติเกิดมีอุดมการณ์ใหม่ มีความมุ่งหวังใหม่ และมีระเบียบวินัยดี ซึ่งพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ถือเอาเป็นหนึ่งในสามของแนวทางการก้าวเดินของตน และได้เน้นถึงปัญหาการสร้างเศรษฐกิจและขยายวัฒนธรรมเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน

ที่กล่าวมานั้น คือการวางแผนนโยบายของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในระยะแรก ภายหลังจากที่ได้ประกาศชื่อเป็น ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แผนนโยบายดังกล่าวนี้มีเนื้อหา กว้างขวางมาก ฉะนั้น พอมาถึงการประชุมสมัชชาของพรรคครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1982 ก็ได้สานต่อแผนนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจพรรคก็ได้วางทิศทางและหน้าที่ ดังนี้⁷

⁶ Minister FUER Hoch-und Fachschulwesen, Wissenschaftlicher Kommunismus. (Berlin: VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, 1977), Seite 346-348.

⁷ ไกรสรณ์ พรหมวิหาร, เอกสารของการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 3 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว. (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งชาติ, 1982), หน้า 61-78.

1. ต้องขยายเกษตรกรรมในทุกด้าน คือ ด้านกสิกรรม ป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ เพื่อแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนอาหารให้ทันกับสภาพการณ์
2. ต้องมีแผนการขยายอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หัตถกรรม อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมแปรรูป อุตสาหกรรมไฟฟ้า อุปกรณ์ก่อสร้าง และเครื่องจักรกล เพื่อบริการให้แก่ เกษตรกรรม พร้อมกันนั้น ก็ต้องเอาใจใส่ก่อสร้างพื้นฐานการผลิตอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ เช่น เคมี และ เหมืองแร่
3. ต้องก่อตั้งและพัฒนาบริษัท รัฐวิสาหกิจในแขนงการโยธาให้ดีขึ้น และต้องก่อตั้ง และขยายอุตสาหกรรมที่ผลิตวัสดุก่อสร้าง เช่น ไม้ อิฐ หิน ปูน และอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความ ต้องการของรัฐและของประชาชน
4. ต้องมีแผนการแบ่งงานกันทำระหว่างท้องที่ต่าง ๆ และสมทบกับส่วนกลางในการ ก่อสร้างเส้นทางประเภทต่าง ๆ เช่น เส้นทางระหว่างหมู่บ้าน เส้นทางระหว่างเมืองกับเมือง แขวงกับ แขวง ตลอดถึงเส้นทางหลวงแห่งชาติ นอกจากนั้น ก็ต้องปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้นด้วย
5. ต้องปรับปรุงและขยายการค้าภายในและการค้าต่างประเทศ เปิดกว้างเส้นทางทางการค้า ของรัฐให้ถึงทุก ๆ เมือง ขยายสหกรณ์การค้าให้ถึงหมู่บ้าน ต้องใช้พ่อค้า แม่ค้าเอกชน เพื่อซื้อขายกับ ประชาชน พร้อมกันนั้น ก็ต้องสร้างตลาดขึ้นมาใหม่ในสถานที่ที่มีเงื่อนไข
6. นโยบายราคาของรัฐ ต้องรับประกันค่าใช้จ่ายและผลกำไร เพื่อส่งเสริมการดัดแปลง เทคนิค ผลิตภาพของงาน และคุณภาพของสินค้า ต้องควบคุมราคา เพื่อสร้างเงื่อนไขให้การประเมิน แผนการและการดำเนินแผนการผลิตให้ได้ดีขึ้น
7. ต้องปฏิบัติแผนงบประมาณให้ดี ดำเนินนโยบายภาษีอย่างทันการ เพื่อรับประกัน รายได้ของรัฐบาลและส่งเสริมการผลิต นอกจากนั้น ก็ต้องดำเนินนโยบายการเงินอย่างมี ประสิทธิภาพ เช่น การหมุนเวียนของเงิน สินเชื่อ และต้องมีนโยบายแรงจูงใจให้ประชาชนฝากเงินออม ทรัพย์อีกด้วย
8. ต้องถือความสำคัญในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสิทธิ และหน้าที่ของการใช้แรงงาน และจัดให้มีการใช้แรงงานอย่างขยันและมีวินัย เพื่อให้ทุกคนได้เข้าร่วมในกระบวนการผลิต พร้อม กันนั้น ก็ต้องจัดแรงงานพิเศษให้เหมาะกับงานด้วย
9. ต้องศึกษาอบรมนโยบายประหยัดให้แก่ประชาชนแต่ละคนในแต่ละเขตของสังคม เช่น การผลิต การบริโภค และต้องปฏิบัติวินัยอย่างเคร่งครัดต่อทุก ๆ การกระทำที่เป็นการฉ้อราษฎร์ บังหลวงเอาทรัพย์สินสมบัติส่งรวมมาเป็นของส่วนตน
10. สร้างโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจของส่วนกลางและเศรษฐกิจของ ท้องที่ (ของแขวงและเมือง) ต้องสร้างเศรษฐกิจของเมือง โดยอิงตามจุดพิเศษทางด้านเศรษฐกิจและ ภูมิศาสตร์ เพื่อทำแผนการผลิตของเมืองให้ถูกต้องที่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ แขวงต้องเป็นหน่วย

ยุทธศาสตร์ทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนกลางต้องทำหน้าที่ดูแลเศรษฐกิจใหญ่ ทั้งเป็นผู้
ออกกระเปียบการ นโยบายและศึกษาวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่มีลักษณะรวมทั้งทั่วประเทศ

11. ต้องเปิดกว้างความสัมพันธ์เศรษฐกิจกับต่างประเทศบนพื้นฐานต่างฝ่ายต่างได้รับ
ผลประโยชน์ร่วมกัน เคารพเอกราชอธิปไตยซึ่งกันและกัน และไม่แทรกแซงเข้าในกิจการภายในของ
กัน ต้องร่วมมือทุกด้านกับสหภาพโซเวียตและบรรดาประเทศสังคมนิยม และเปิดกว้างความสัมพันธ์
กับประเทศต่าง ๆ และบรรดาองค์การสากลที่จริงจังร่วมมือกับประเทศลาว พร้อมนั้น ก็สานต่อ
ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับประเทศไทย และกับบรรดาประเทศในกลุ่มเอเซีย (ASEAN)
ด้วย

12. สร้างแผนการและปฏิบัติแผนการ เพื่อให้แผนการของรัฐค่อย ๆ กลายเป็น
โครงการที่ 2 ของพรรค และเป็นเครื่องมือของการบริหารเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริง
หมายความว่า ทุกแขนงการ และทุก ๆ ภาคส่วนต้องดำเนินตามแผน 5 ปีของรัฐบาลเพื่อสร้างแผนการ
เฉพาะของตน

ที่กล่าวมานี้คือ ทิศทางและหน้าที่ทางด้านเศรษฐกิจที่การประชุมสมัชชาของพรรคประชาชน
ปฏิวัติลาว ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1982 ที่ได้วางไว้เพื่อเป็นแนว นโยบายของการดำเนินเศรษฐกิจแห่งชาติ
และเป็นพื้นฐานให้แก่การสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ฉบับที่ 1 หรือแผนการ 5 ปี ครั้งที่ 1
(1981-1985)

2.3. การดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของลาวช่วงปี ค.ศ.1975-1985

ก่อนจะกล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจและการดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าว
จะต้องได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจในช่วงปี ค.ศ.1954-1975 เพื่อให้เห็นความ
แตกต่าง

ในช่วงปี ค.ศ. 1954 ลาวได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์จากฝรั่งเศสและได้ดำเนินแผนพัฒนา
เศรษฐกิจสังคม โดยเริ่มจากพื้นฐานเศรษฐกิจที่ล่าช้ามาก การผลิตมีลักษณะแบบพอยังชีพ เพราะว่า
ในช่วงที่อยู่ในอาณานิคมของฝรั่งเศสเป็นเวลา 61 ปีนั้น เกือบกล่าวได้ว่า ไม่มีอะไรที่ฝรั่งเศสได้สร้าง
ให้เป็นพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจให้แก่ลาวเลย มีเพียงแต่ได้นำเอาบริษัทของประเทศฝรั่งเศสที่มีชื่อว่า
Societe d'Etude et d'Exploitation Minières de l'Indochine (SEEMI) มาทำเหมืองแร่ดีบุก (tin) ในปี
ค.ศ. 1923⁸ เพื่อส่งไปประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น ฉะนั้น ภายหลังจากที่ลาวได้รับเอกราชแล้ว พื้นฐานการผลิต

⁸ Dommen Arthur J., Laos, Keystone of Indochina. (London: West View Press/Boulder, 1985), p. 138.

ของลาวแทบไม่มีอะไรเลย รัฐบาลต้องสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจใหม่ โดยการดำเนินการทางด้านการผลิต การค้า การเงินการคลังและการร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น ในวันที่ 1 มกราคม 1955 ได้ประกาศใช้เงินกีบ (Kip) ให้เป็นธนบัตรแห่งประเทศลาว ซึ่งในเมื่อก่อนได้ใช้เงิน Piastre ของ Indochina ร่วมกับเวียดนามและกัมพูชา และได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมฉบับแรกระหว่างปี ค.ศ. 1954-1958 โดยมุ่งหวังต่อการขยายตัวของภาคเกษตรกรรม ขยายเส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร พัฒนาระบบการศึกษา และอื่น ๆ ซึ่งแผนพัฒนาดังกล่าวนี้ถูกดำเนินไปภายใต้เงื่อนไขที่ยู่ยากมาก เพราะขาดทุนทรัพย์ ขาดบุคลากรและขาดประสบการณ์ จนทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1954-1958 ประมาณร้อยละ 50 ฉะนั้น รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวต้องหาวิธีทางแก้ไข โดยใช้ 2 มาตรการคือ

1. การปฏิรูปอัตราแลกเปลี่ยนในเดือน ตุลาคม 1958 ซึ่งในปี ค.ศ. 1955 อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ฯ เท่ากับ 35 กีบ และในปี ค.ศ. 1958 อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ฯ เท่ากับ 80 กีบ และต่อมาก็ได้มีการปฏิรูปอัตราแลกเปลี่ยนมาตลอด

2. รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวได้มีนโยบายเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเศรษฐกิจของประเทศลาวซึ่งในระหว่างปีค.ศ. 1954-1965 สหรัฐอเมริกาก็ได้ให้การช่วยเหลือเป็นจำนวนเงินประมาณ 450 ล้านดอลลาร์ฯ และในวันที่ 24 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1963 ประเทศลาวได้รับกองทุนค่าประกันเงินกีบของลาว (The Foreign Exchange Operation Fund Or Stabilisation Fund) จากประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวนเงินประมาณ 8.8 ล้านดอลลาร์ฯ จากอังกฤษจำนวน 1.7 ล้านดอลลาร์ฯ จากฝรั่งเศส จำนวน 1.3 ล้านดอลลาร์ฯ จากออสเตรเลียจำนวน 0.6 ล้านดอลลาร์ฯ และในปี ค.ศ. 1965 ญี่ปุ่นก็ได้ให้การช่วยเหลือในกองทุนนี้จำนวน 1.2 ล้านดอลลาร์ฯ

ถึงแม้จะได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศดังกล่าว แต่ค่าของเงินกีบเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ของสหรัฐอเมริกาแล้วยังลดลงทุก ๆ ปีคือตั้งแต่ปี ค.ศ. 1955-1975 ค่าของเงินกีบได้ลดลงจาก 35 กีบต่อ 1 ดอลลาร์ฯ เป็น 5,000 กีบต่อ 1 ดอลลาร์ฯ แม้ในช่วงนี้ รัฐบาลได้ปรับอัตราแลกเปลี่ยนให้ลอยตัวตามอัตราแลกเปลี่ยนตามตลาดมืดหลาย ๆ ครั้งก็ตาม

การที่ค่าเงินกีบลดลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐดังกล่าวนี้ สาเหตุหลักก็คือ พื้นฐานเศรษฐกิจของลาวยังไม่เข้มแข็งนั่นเอง ซึ่งพอสามารถแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

- ภาคเกษตรกรรมโดยส่วนใหญ่เป็นการผลิตข้าว ซึ่งในปี ค.ศ.1954 สามารถผลิตข้าวได้ประมาณ 550,000 ตันเท่านั้น ซึ่งการผลิตข้าวส่วนใหญ่เป็นการทำไร่ โดยเฉพาะในภาคเหนือของ

ประเทศ ส่วนการทำนาส่วนใหญ่อยู่ภาคกลางของประเทศ แต่การปลูกข้าวส่วนใหญ่ยังอาศัย
ธรรมชาติ ฉะนั้น จึงทำให้การผลิตได้น้อยและไม่เพียงพอกับการบริโภคของประชาชน

- ภาคอุตสาหกรรมในช่วงที่ฝรั่งเศสปกครองเกือบไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย เพิ่งจะเกิดมีขึ้น
ในช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมาเอง เช่น โรงเลื่อย โรงน้ำแข็ง โรงงานไม้ขีดไฟ โรงงานน้ำตาล
โรงงานยาสูบ โรงงานเหล็ก โรงงานสิ่งทอ โรงงานน้ำตาล และอื่น ๆ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้
เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนนายทุนต่างประเทศและเป็นกรรมสิทธิ์ของคนลาวเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่
นอกจากนั้น อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าก็ได้รับการสร้างขึ้นในทศวรรษนี้เหมือนกัน เช่น เขื่อนไฟฟ้าน้ำ
จิม ซึ่งเริ่มสร้างในปี ค.ศ. 1967 โดยการร่วมมือของ 9 ประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคน
นาดา เดนมาร์ก ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ ไทย และลาว

แม้ว่าในทศวรรษ 1960 จะได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากคือ ในช่วงปี
ค.ศ. 1955-1963 มีประมาณ 480.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ⁹ และพื้นฐานเศรษฐกิจได้รับการพัฒนาให้
ขยายตัวขึ้นบ้างก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถทำให้งบประมาณของลาวเกินดุลได้ หมายความว่า มาถึงปลาย
ทศวรรษ 1960 คือช่วงปี ค.ศ. 1968-1969 งบประมาณของลาวยังขาดดุลถึง 8,533,515,000 กีบ ซึ่ง
รายรับงบประมาณของลาวมีเพียง 7,460,955,000 กีบเท่านั้น ส่วนรายจ่ายมีถึง 15,994,470,000 กีบ
หมายความว่ารัฐบาลยังจะต้องทำแผนพัฒนาประเทศให้ขยายตัวต่อไป แต่พอมาถึงทศวรรษ 1970
สภาพการณ์ของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไป คือ สงครามที่ทวีความรุนแรงขึ้นและต่างชาติให้การ
ช่วยเหลือน้อยลง ทำให้ค่าของเงินกีบลดลงมาประมาณ 5000 กีบต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯและราคา
สินค้าเพิ่มขึ้น

พอมาถึงปี ค.ศ. 1975 ประเทศลาวก็ได้เปลี่ยนระบบเศรษฐกิจตามระบอบการปกครองใหม่
ซึ่งพรรคประชาชนปฏิวัติลาวนำพาประเทศให้ก้าวเดินตามเส้นทางสังคมนิยม ฉะนั้น เพื่อประยุกต์ใช้
ทฤษฎีการสร้างสังคมนิยม และปฏิบัตินโยบายของพรรคให้ได้รับผลดีนั้น รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมก่อนการปฏิรูปในปี ค.ศ. 1986 คือ
แผนการ 3 ปี (1978-1980) และแผนการ 5 ปี (1981-1985) ดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับแรก คือ แผนการ 3 ปี(1978-1980) มีเป้าหมายแก้ไขความ
ยุ่งยากลำบากทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านเสบียงอาหาร และฟื้นฟูเศรษฐกิจแห่งชาติที่ถูก

⁹ Dommen, Arthur J., *Conflict in Laos*. (New York: Frederick A. Praeger, 1964), p. 104.

ทำลายจากสงครามและภัยธรรมชาติ รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการขยายพลังการผลิตและสร้างรูปแบบความสัมพันธ์การผลิตสังคมนิยมขึ้น

พลังการผลิตเป็นปัจจัยที่ต้องเอาใจใส่ให้ขยายตัวไปเรื่อย ๆ เพราะระดับการขยายตัวของพลังการผลิตจะเป็นตัวชี้ให้เห็นระดับการขยายตัวของเศรษฐกิจแห่งชาติ และวิธีการที่จะทำให้พลังการผลิตขยายตัวนั้นคือการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนใช้ทุกความสามารถของตนในการผลิต และขอความช่วยเหลือและกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ เพื่อนำเข้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาในประเทศ โดยเฉพาะจากบรรดาประเทศสังคมนิยม

ความสามารถภายในเป็นพลังการผลิตที่มีความสำคัญมาก เช่น ความสามารถของบุคลากร เงินทุน และทรัพยากรของชาติ ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการขยายการผลิต ทุกคนต้องใช้แรงงานของตน ใช้ปัจจัยการผลิตที่ตนครอบครอง และใช้ทุนทรัพย์ของตน เพื่อทำการผลิตให้แก่ตนเองและสังคม พร้อมกันนั้นก็รับการช่วยเหลือจากสากล โดยเฉพาะจากบรรดาประเทศสังคมนิยมเป็นมูลค่ามหาศาล มีทั้งนักวิชาการ และวัตถุดิบปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนทุนทรัพย์ด้วย เช่น ถึงปี ค.ศ. 1981 ลาวมีผู้เชี่ยวชาญจากสหภาพโซเวียตประมาณ 2,000 นาย และผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ อีกมาก นอกจากนั้น ก็ได้รับการช่วยเหลือจากบรรดาประเทศเหล่านี้ประมาณ 47,770,000 ดอลลาร์¹⁰

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นคือ พลังการผลิตที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีอยู่ในปลายทศวรรษ 1970 ที่ถูกนำไปใช้ในการผลิตจนทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี ค.ศ. 1981 เทียบกับปี ค.ศ. 1976 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 43 และรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 40¹¹ เฉพาะปี ค.ศ. 1978-1980 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ร้อยละ 7 นี้ก็แสดงให้เห็นว่าการขยายเศรษฐกิจในระยะนี้ แม้จะมีความยุ่งยากลำบาก เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และพื้นฐานทางด้านทุนทรัพย์ก็มีน้อยพร้อมกันนั้น เทคโนโลยีที่มีอยู่ก็ล้าหลัง แต่ด้วยความพยายามของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและประชาชน จึงทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมตามแผนการ 3 ปี ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในทุกด้าน เช่น ด้านการเมืองก็มีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนก็มีความเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำของรัฐบาลสูงขึ้น สังคมก็มีความสงบมีความปลอดภัยและมั่นคง และทางด้านเศรษฐกิจก็มีการขยายตัวในแต่ละด้านคือ ด้านการผลิตเกษตรกรรม หรือผลิต

¹⁰ Dommen Arthur J., Laos, Keystone of Indochina.

¹¹ Gubanov, Gennady, *The third congress of the Lao People's Revolutionary Party*. (Moscow: Progress, 1984). P. 72.

เสบียงอาหาร ก็ขยายตัวในระดับสูงกว่าเก่า ด้านอุตสาหกรรมก็ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนั้นแขนงเศรษฐกิจอื่น ๆ ก็มีการก้าวหน้าขยายตัวซึ่งแสดงออกในแต่ละด้าน ดังนี้

ภาคเกษตรกรรมได้รับการลงทุนร้อยละ 30 ของการลงทุนทั้งหมดในแต่ละปี เพื่อก่อสร้างพื้นฐานวัตถุเทคนิค โดยเฉพาะได้สร้างชลประทานขึ้นหลายแห่งส่งผลให้ปริมาณการผลิตข้าวได้เพิ่มขึ้นจาก 700,000 ตันในปี ค.ศ. 1976 เป็น 1,154,000 ตัน ในปี ค.ศ. 1981¹² นอกจากการลงทุนในภาคเกษตรกรรมที่เป็นการส่งเสริมการผลิตแล้ว การรณรงค์ให้เกษตรกรเข้ามาทำการผลิตร่วมกันหรือการจัดตั้งสหกรณ์เกษตรกรที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิตใหม่ “สหกรณ์เกษตร” คือการจัดตั้งเศรษฐกิจรวมหมู่ โดยเกษตรกรผู้ใช้แรงงานเป็นผู้จัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานกรรมสิทธิ์รวมหมู่สังคมนิยม ภายใต้การนำพาของพรรค และได้รับการแนะนำช่วยเหลือจากรัฐ

ด้านการผลิตอุตสาหกรรม ก็ได้มีความก้าวหน้าขยายตัวหลายด้าน คือ การผลิตไฟฟ้า ในปี ค.ศ. 1981 ได้เพิ่มขึ้น 3.57 เท่าตัว โดยเทียบกับปี ค.ศ. 1976 การผลิตอิฐเพิ่มขึ้น 15 เท่าตัว การผลิตเครื่องมือการเกษตร เพิ่มขึ้น 1.5 เท่าตัว นอกจากนั้น การตัดไม้และแปรรูปเพื่อส่งออกก็ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 103 และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ก็ได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพที่สามารถทำการผลิตได้ ซึ่งภายหลังที่ได้ถูกหยุดดำเนินการผลิตไปในระยะหนึ่ง คือในปี ค.ศ. 1975 เป็นต้นมา เพราะขาดวัตถุดิบและไม้ได้รับการดูแล จนทำให้โรงจักรโรงงานจำนวนไม่น้อยต้องสูญเสียสมรรถภาพไป พอมาถึงปี ค.ศ. 1981 บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมทั้งเก่าและสร้างขึ้นใหม่ ที่มีอยู่ในกรรมสิทธิ์ของรัฐมีทั้งหมด 188 แห่ง นอกจากนั้น ก็ยังมีนิคมเกษตรและนิคมป่าไม้อีกจำนวน 31 แห่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในระยะนี้รัฐวิสาหกิจได้รับการดูแลให้ขยายตัว

ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น การคมนาคม การค้า การเงินและการคลัง ก็ได้ปรับปรุง เพื่อทำการบริการให้แก่การผลิต คือ ได้สร้างเส้นทางเดินรถ 600 กิโลเมตร ได้จัดให้มีร้านขายสินค้าของรัฐ 180 แห่ง และสหกรณ์การค้า 356 แห่ง ได้สร้างตั้งธนาคารแห่งรัฐขึ้นและได้ประกาศนโยบายการเงิน การคลัง นโยบายราคา ค่าแรง และอื่น ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ดำเนินการอย่างมีความเสมอภาคกันทั่วประเทศ¹³

¹² บทรายงานของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคฯ เกี่ยวกับทิศทางการที่แผนการแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมนิยม 5 ปี ครั้งที่ 1 (1981-1985) ต่อการประชุมสมัชชาครั้งที่ 3 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในปี ค.ศ. 1982.

¹³ หอว่าการศูนย์กลางพรรคฯ, เอกสารของการประชุมสมัชชาครั้งที่ 3 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว. (เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์แห่งชาติ, 1982), หน้า 29-30.

ที่กล่าวมานั้นคือระยะแรกของการพัฒนาประเทศภายหลังที่ได้ประกาศเป็นประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้ง่อนที่ยุ่งยากลำบาก คือเศรษฐกิจตกต่ำ ประเทศ ตะวันตกได้ให้การช่วยเหลือ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ แต่ด้วยความกล้าคิดกล้าทำ จึง สามารถดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมภายในกำหนดเวลา 3 ปีได้สำเร็จผลที่น่าพึงพอใจระดับ หนึ่ง

จากนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศดำเนินต่อไป รัฐบาลจึงได้เอาประสบการณ์ของการ ปฏิบัติแผนการ 3 ปี ที่กล่าวมานั้น เป็นพื้นฐานให้แก่การวางแผนการ 5 ปีครั้งที่ 1 (1981-1985) เพื่อ เป็นแม่บทของการพัฒนาประเทศต่อไปดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับใหม่นี้เป็นแผนการ 5 ปีฉบับแรกที่ถูกวางออกภายใต้ ใง่อนใจที่ประเทศชาติค่อนข้างมีความสงบมากกว่าการวางแผนการ 3 ปีที่ผ่านมา และรัฐบาลก็มี ประสบการณ์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังเป็นการวางแผนที่เดินตามรอยก้าวเดินของบรรดาประเทศ สังคมนิยมอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จมาก่อน ฉะนั้น แผนการ 5 ปีครั้งนี้จึงมีลักษณะและหน้าที่ดังนี้¹⁴

1. หน้าที่ที่มีความสำคัญที่สุด คือการส่งเสริมการผลิตทางด้านเกษตรกรรมให้ขยายตัว โดยเฉพาะการผลิตเสบียงอาหาร เช่น ต้องผลิตข้าวให้ได้ 1.4 ล้านตันในพื้นที่ 654,962 เฮ็คแตร์ในปี ค.ศ. 1985 และถ้าเทียบกับปี ค.ศ. 1981 ต้องผลิตข้าวเพิ่มขึ้น 256,000 ตัน นอกจากนั้นก็ต้องเพิ่ม จำนวนวัวควายในแต่ละปีร้อยละ 7 ส่วนหมูและสัตว์ปีก ให้เพิ่มขึ้นใน 5 ปีร้อยละ 15.6 และร้อยละ 40-50 ตามลำดับ

2. ในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนานี้คาดว่าจะสามารถตัดไม้ให้ได้ 1.6 ถึง 2 ล้านลูกบาศก์ เมตร ในนั้นประมาณ 2 ใน 3 ของปริมาณไม้ที่ตัดได้ต้องได้รับการแปรรูป เพื่อบริโภคภายในและการ ส่งออก พร้อมกันนั้นก็ต้องปลูกไม้เพื่อทดแทนไม้ที่ถูกตัดไป

3. ต้องขยายการผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องอุปโภคและบริโภค คาดว่าในปี ค.ศ. 1985 ปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 1980 ดังนี้ การผลิตสิ่งทอ เพิ่มขึ้น 5 เท่าตัว เกือบเพิ่มขึ้น 5 เท่าตัว ผงซักฟอกเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 น้ำปลาเพิ่มขึ้น 6 เท่าตัว และการ ผลิตยาสูบเพิ่มขึ้น 2.8 เท่าตัว นอกจากนั้น ก็ต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม เพื่อทำให้วงจรเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมส่งผลต่อกันอย่างเป็นระบบ สำหรับ โรงงาน

¹⁴ บทรายงานของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคฯ เกี่ยวกับทิศทางหน้าที่แผนการแห่งการพัฒนา เศรษฐกิจสังคม 5 ปี ครั้งที่ 1 (1981-1985) ต่อการประชุมสมัชชาครั้งที่ 3 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในปี ค.ศ. 1982.

อุตสาหกรรมไฟฟ้า และเหมืองแร่ โรงงานจักรกล โรงงานสังกะสีและอื่น ๆ ที่ใช้ทุนมากก็ต้องดำเนินการให้เต็มประสิทธิภาพ และมีผลกำไร เพื่อที่จะเป็นกำลังแรงให้กับเศรษฐกิจแห่งชาติ

4. ในด้านคมนาคม ก็ต้องได้ขยายเส้นทาง คือ เส้นทางหมายเลข 9 เส้นทางเลขที่ 13 และเส้นทางที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่มีความยาวทั้งหมดประมาณ 400 กิโลเมตร และเส้นทางอื่น ๆ เพื่อรับประกันการบริการขนส่งสินค้า ในปี ค.ศ. 1985 ให้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 44 นอกจากนั้น เพื่อเป็นการบริการทางด้านสื่อสาร ไปรษณีย์ให้ดีขึ้นนั้น ในแผนการ 5 ปีครั้งนี้ จะได้ขยายศูนย์โทรศัพท์เพิ่มอีกประมาณร้อยละ 20.7 จะเพิ่มจำนวนเครื่องโทรศัพท์ประมาณร้อยละ 54 ที่ทำการไปรษณีย์จะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 78 และจะเพิ่มจำนวนเครื่องโทรเลขประมาณร้อยละ 79

5. สำหรับการลงทุนเข้าในการสร้างพื้นฐานวัตถุเทคนิคทั่วไปนั้น จะแบ่งโครงการสร้างการลงทุนครั้งนี้คือ ร้อยละ 80 จะใช้ในการสร้างพื้นฐานวัตถุเทคนิคให้แก่แขนงการผลิต และร้อยละ 20 ใช้ในด้านสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข และ อื่น ๆ คาดว่าในแผนการ 5 ปีครั้งนี้ การลงทุนเข้าในการสร้างพื้นฐานวัตถุเทคนิคจะเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยแต่ละปีร้อยละ 8.2 ในนั้น ทุนภายในประเทศจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8.1 และแหล่งทุนจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8.7 ฉะนั้น จะทำให้พื้นฐานการผลิตและเศรษฐกิจสังคมได้รับการพัฒนาในช่วงเวลาแห่งการปฏิบัติแผนการครั้งนี้ให้ดีขึ้นอย่างแน่นอน

6. ในแผนการ 5 ปีครั้งที่ 1 นี้รัฐบาลมีหน้าที่ปรับปรุงและขยายการค้าของรัฐ พร้อมกันนั้น รัฐก็ต้องมีนโยบายส่งเสริมธุรกิจของรัฐ ส่งเสริมธุรกิจของสหกรณ์ และของเอกชน ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

7. สำหรับการค้าและการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศนั้น ในแผนการครั้งนี้ การส่งออกในปี ค.ศ. 1985 จะเพิ่มขึ้น 3.4 เท่าตัวเทียบกับปี ค.ศ. 1980 ในนั้นการค้าและการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับบรรดาประเทศสังคมนิยมจะเพิ่มขึ้น 6.8 เท่าตัว และการค้ากับบรรดาประเทศทุนนิยมเพิ่มขึ้น 2.4 เท่าตัว ส่วนการนำเข้าในปี ค.ศ. 1985 จะเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัว เทียบกับปี ค.ศ. 1980 ในนั้นการนำเข้าจากบรรดาประเทศสังคมนิยม จะเพิ่มขึ้น 3.5 เท่าตัว และการนำเข้าจากบรรดาประเทศทุนนิยมจะเพิ่มขึ้น 2.8 เท่าตัว นอกจากนั้น ก็จะได้ขยายการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับบรรดาประเทศสังคมนิยม เช่น เวียดนาม เขมร และสหภาพโซเวียต คาดว่าในแผนการครั้งนี้ มูลค่าการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 70 และกับบรรดาองค์การสากลจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 30

8. ในปี ค.ศ. 1985 พลเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทั้งหมดจะมีประมาณ 4 ล้านคน อัตราการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.4 ในแต่ละปี ในนั้น แรงงานจะเพิ่มขึ้นประมาณ 200,000 คน ในนั้นแรงงานในแขนงการผลิตมีประมาณร้อยละ 89 และแรงงานในแขนงสังคมมีประมาณร้อยละ 11 ฉะนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับนี้ จะต้องคาดการณ์เพื่อ

ยกระดับความรู้ความสามารถด้านการผลิตให้ผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้สามารถทำการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

9. สำหรับด้านการเงิน การคลัง และราคา รัฐบาลก็ได้วางแผนไว้ดังนี้ จะต้องทำให้รายรับงบประมาณในปี ค.ศ. 1985 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 73.5 เทียบกับปี 1980 (เฉลี่ยแต่ละปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7) ในนั้น รายรับจากภายในจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 88.2 และรายรับจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 65.5 ส่วนปัญหาการเงินจะต้องส่งเสริมสินเชื่อที่สนับสนุนการลงทุนและส่งเสริมการบริหารการเงินที่มีประสิทธิภาพในทุกด้าน เพื่อบริการให้แก่การผลิตและการดำรงชีวิตของประชาชนให้ได้ รักษามูลค่าของเงินกัมพูชาให้มีเสถียรภาพ ไม่ให้เกิดสภาพเงินเฟ้อ รักษาอัตราค่าสินค้านำเข้าให้มั่นคง ราคาต้องคิดตามมูลค่าของสินค้าที่แท้จริงไม่ให้สูงเกินไป และไม่ให้อำนาจทำให้วิสาหกิจไม่มีกำไร

ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น คือเนื้อหาที่สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม (1980-1985) ที่ได้ร่างขึ้นบนพื้นฐานสภาวะการณ์เศรษฐกิจของประเทศมีความมุ่งหมายจะพัฒนาเศรษฐกิจตามระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมและนำพาประเทศก้าวสู่สังคมนิยมเหมือนกันกับประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ หมายความว่า บนพื้นฐานของลักษณะเด่น และสภาวะความเป็นจริง และตามกำลังความสามารถภายในประเทศ บวกกับการร่วมมือและช่วยเหลือจากสากล โดยเฉพาะจากค่ายสังคมนิยม รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับนี้ โดยได้คำนวณตัวเลขคาดหมายไว้ระดับหนึ่งเพื่อปฏิบัติ และภายหลังที่ได้ปฏิบัติผ่านมานั้นเห็นว่า การผลิตเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยในแต่ละปีประมาณร้อยละ 4.7 โดยเฉพาะการผลิตข้าว ซึ่งเพียงพอกับการบริโภคภายในประเทศ นี้ก็เพราะว่าได้มีการลงทุนในภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก ส่วนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมนั้นขยายตัวช้า ส่วนแขนงอื่น ๆ ก็มีการขยายตัวอยู่ในระดับดี ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นดังตาราง 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1

Sectoral Output Growth in Lao PDR, 1981-1985

Items	Growth Rate
Agriculture	4.7
Industry	-2.6
Electricity	1.3
Mining	5.8
Manufacturing	-7.5
Construction	2.3
Transport and communications	7.2
Commerce	4.4
Housing	3.5
GMP (Gross Material Products)	5.0

ที่มา: State Planning Committee, Lao PDR. 1986

ตารางที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า ในช่วงการปฏิบัติแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม (1981-1985) นี้ การขยายตัว การขยายตัวภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะการขยายตัวภาคเกษตรกรรมมีการขยายตัวเร็วกว่าภาคอุตสาหกรรมคือ ภาคเกษตรกรรมมีการขยายตัวโดยเฉลี่ยในแต่ละปีประมาณร้อยละ 4.7 สำหรับภาคอุตสาหกรรม นโยบายของพรรคและแผนการของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ให้ความสนใจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมโดยตรง เช่น การผลิตเครื่องมือการเกษตร นอกนั้น อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมขยายตัวในระดับหนึ่ง ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ นั้น บางแขนงก็เพิ่มขึ้น แต่บางแขนงก็ลดลง เป็นเหตุให้ภาคอุตสาหกรรมในช่วงปี ค.ศ. 1981-1985 โดยทั่วไปเน้นการขยายตัวลดลงโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ -2.6 ในนี้การผลิตไฟฟ้า(Electricity)ขยายตัวแต่ละปีประมาณร้อยละ 1.3 และการทำเหมืองแร่ (Mining) ขยายตัวประมาณร้อยละ 5.8 ส่วนการผลิตในโรงจักร โรงงานอื่น ๆ ขยายตัวร้อยละ -7.5 เพราะภายหลังได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้เป็นของรัฐแล้ว บรรดาโรงจักร โรงงานเหล่านี้ได้ถูกบริหารแบบไม่มีประสิทธิภาพและทำให้ขาดทุนในแต่ละปี และรัฐก็ไม่มีทุนสนับสนุนโรงจักร โรงงานดังกล่าวด้วย

นอกจากอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมแล้ว แผนการผลิตอื่น ๆ เช่น การก่อสร้าง การคมนาคมขนส่ง การค้า การเงิน การคลัง และความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศ ก็มีความสำคัญสำหรับการขยายเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งในช่วงดำเนินแผนการ 5 ปีครั้งที่ 1 (1981-1985) นี้ การก่อสร้างเพิ่มขึ้นแต่ละปีร้อยละ 2.3 การคมนาคมขนส่งเพิ่มขึ้นแต่ละปีร้อยละ 7.2 การค้าเพิ่มขึ้นแต่ละปีร้อยละ 4.4 และการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 23.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1981 เป็น 47.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1985 ส่วนการนำเข้าก็เพิ่มขึ้นด้วย เช่น ในปี ค.ศ. 1981 มูลค่าการนำเข้าประมาณ 109.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มาถึงปี ค.ศ. 1985 มูลค่าการนำเข้าได้เพิ่มขึ้นเป็น 163.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าการดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ถ้าเทียบกับการดำเนินแผนการ 3 ปีแล้ว การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีอัตราที่น้อยกว่า คือในช่วงปี ค.ศ. 1977-1980 การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเฉลี่ยแต่ละปีประมาณร้อยละ 7 แต่ช่วงปี ค.ศ. 1980-1985 การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเฉลี่ยแต่ละปีประมาณร้อยละ 5 หมายความว่าตั้งแต่เริ่มปฏิบัติแผนการ 3 ปีเป็นต้นมาเศรษฐกิจของลาวเริ่มมีการขยายตัว ซึ่งก่อนนั้นในปี ค.ศ. 1977 การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจยังอยู่ในระดับ -2 แต่พอเริ่มปฏิบัติแผนการ 3 ปีในปี ค.ศ. 1978 การขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2 และในปี ค.ศ. 1979 และ 1980 เพิ่มขึ้นในแต่ละปีร้อยละ 10 โดยเฉพาะการผลิตข้าวเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยแต่ละปีร้อยละ 11 คือในปี ค.ศ. 1978 สามารถผลิตข้าวได้ 724,000 ตัน มาถึงปี ค.ศ. 1980 เพิ่มขึ้นเป็น 1,010,000 ตัน และสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนข้าวได้ระดับหนึ่ง ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมี การขาดดุลการค้าและการบัญชี ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตาราง 2.2

Summary Indicators of Economic Performance, 1978-1980

	1978	1979	1980
GDP growth (%)	2	10	10
Rice Production (,000 tons)	724	867	1,010
Consumer prices (% increase)	72	867	1,010
Exports of goods (US\$ million)	11.8	35.2	30.5
Imports of goods (US\$ million)	89.7	116.0	130.2
Current account balance (US\$ million)	-101.1	-105.3	-119.4

ที่มา: State Planning Committee and State Bank of Laos. 1982.

ฉะนั้น จึงเป็นผลที่ไม่ดีให้แก่งบประมาณของรัฐบาล ทำให้งบประมาณขาดดุล รายจ่ายเกิน รายได้หลายเท่าตัว รายได้สามารถคลุ้ให้รายจ่ายได้เพียงแต่ร้อยละ 40 ของรายจ่ายทั้งหมด รัฐบาลต้องทำงานหนักเพื่อหาแหล่งรายได้มาเพิ่มให้แก่งบประมาณ โดยวิธีรณรงค์ทุกความสามารถภายในประเทศเพื่อเพิ่มผลผลิตของการผลิต และปรับปรุงวิธีการบริหารรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ นอกจากนั้น รัฐบาลก็ยังได้หาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อมาเพิ่มให้แก่งบประมาณโดยวิธีการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศสังคมนิยม การขาดดุลงบประมาณในช่วงปี ค.ศ. 1978-1980 นั้น เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ไม่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในการบริหาร โรงจักร โรงงาน ตลอดจนสหกรณ์เกษตรในชนบท ทำให้การผลิตและรายได้ต่ำลง แต่ในทางกลับกัน ความจำเป็นในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีเพิ่มสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ เพื่อแก้ไขปัญหางบประมาณขาดดุล รัฐบาลได้ดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมหรือแผน 5 ปีครั้งที่ 1 ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1981-1985 โดยเล็งเป้าใส่การขยายการผลิตภายใน โดยเฉพาะการผลิตของภาคการเกษตรกรรมและรณรงค์ให้เกษตรกรจัดตั้งสหกรณ์เกษตรและปรับปรุงคุณภาพของการบริหารให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พอถึงปี ค.ศ. 1985 สามารถตั้งสหกรณ์ในทั่วประเทศได้ ประมาณ 2,932 แห่งและสามารถผลิตข้าวได้ทั้งหมดในปี ค.ศ. 1985 ประมาณ 1,471,370 ตันพร้อม นั้นแขนงเศรษฐกิจอื่น ๆ ก็ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงด้วย แต่แม้ว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวได้ในระดับหนึ่งก็ตาม แต่ก็ยังมีการขาดดุลงบประมาณอยู่ดี เพราะรายจ่ายของรัฐบาลยังมากกว่ารายได้ประชาชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3

Laotian Central Government Budget, 1981-1985

	1981	1982	1983	1984	1985
Revenue	14.4	21.2	17.3	16.8	12.5
Non-Tax revenue	8.7	15.2	12.1	11.1	8.6
Tax revenue	5.7	6.0	5.2	5.7	3.9
Current Expenditure	20.0	17.4	14.6	14.0	11.1
Current surplus	-5.5	3.8	2.7	2.8	1.4
Capital expenditure	14.5	24.7	18.5	14.4	10.3
Overall Deficit	-20.0	-20.9	-15.8	-11.6	-8.9
External financing	20	20.9	15.8	11.6	8.9

ที่มา: Ministry of Finance, Lao PDR. 1986.

ในตาราง 2.3 นี้แสดงให้เห็นว่า รายได้ประชาชาติคิดเป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศได้ลดลง คือ ในปี ค.ศ. 1981 รายได้ประชาชาติคิดเป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 14.4 แต่ในปี ค.ศ. 1985 เท่ากับ 12.5 และรายจ่ายงบประมาณคิดเป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี ค.ศ. 1981 เท่ากับ 20.0 (ไม่รวมรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล) ได้ลดลงเป็นประมาณร้อยละ 11.1 ในปี ค.ศ. 1985 พร้อมกันนั้น การขาดดุลงบประมาณของรัฐบาลก็ลดลงจากร้อยละ -20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี ค.ศ. 1981 เป็นร้อยละ -8.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี ค.ศ. 1985 แต่ถึงอย่างไรก็ตามงบประมาณยังขาดดุลอยู่ดี

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศในช่วงปฏิบัติแผนการ 5 ปีครั้งที่ 1 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมมือและรับการช่วยเหลือจากประเทศสังคมนิยม ซึ่งในแผนการดังกล่าวคาดว่า อัตราการร่วมมือกับประเทศสังคมนิยมประมาณร้อยละ 70 และส่วนที่เหลือคือร้อยละ 30 เป็นการร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ และองค์การสากล ซึ่งช่วงปี ค.ศ. 1981-1985 นี้ การส่งออกหลักของลาวยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ นอกจากนี้ก็มีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ และมูลค่าส่งออกได้เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ซึ่งแสดงในตาราง 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4

Lao PDR: Balance of payment, 1981-1985

	1981	1982	1983	1984	1985
Export	23.1	40.0	40.8	45.1	47.6
Import	-109.5	-132.2	-149.4	-153.9	-163.3
Trade balance	-86.4	-92.2	-108.6	-108.8	-115.7
Service(net)	-6.3	-7.1	-12.5	-5.5	-7.6
Transfers	23.5	31.0	25.4	28.9	28.0
Current account	-69.2	-68.3	-95.7	-85.4	-95.3
Capital account	51.4	60.2	76.5	89.6	99.0
Non-convertible area (net)	46.7	48.8	62.8	77.2	95.8
Convertible area	4.7	11.4	13.7	12.4	3.2
Errors and omissions	13.2	3.8	31.1	-7.0	-
Change in reserves	4.6	4.3	-11.9	2.8	-3.7

ที่มา: State Bank of the Lao PDR 1986.

แต่ในขณะเดียวกัน การนำเข้าได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้นด้วย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.4 กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1981 ขาดดุล 69.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1985 เป็น 95.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมนั้นการไหลเข้าของทุน (net capital inflows) ก็เพิ่มขึ้นจาก 51.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1981 เป็น 99.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1985 นอกจากนั้น การขาดดุลการค้ากับต่างประเทศก็เพิ่มขึ้น คือในปี ค.ศ. 1981 การค้าขาดดุล 86.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1985 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 115.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การขาดดุลทั้งหลายที่กล่าวมานั้น เป็นเพราะความเรียกร้องต้องการที่จำเป็นภายในประเทศเพิ่มขึ้น และอีกด้านหนึ่งเป็น เพราะการผลิตภายในขยายตัวช้า หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือการลงทุนได้รับประสิทธิผลน้อย ซึ่งใน ระยะตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1977-1985 การลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 19.1 เป็นร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม แม้รัฐบาลจะไม่มีทุนเพียงพอ แต่ก็ยังได้อาศัยแหล่งทุนจากต่างประเทศ แต่ ว่าพอลงทุนไปแล้วผลได้รับมีน้อย การผลิตภายในเพิ่มขึ้นไม่ทันกับความเรียกร้องต้องการของคน ภายในประเทศ ต้องอาศัยการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น แม้การดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975-1985 ที่ได้ชี้ให้เห็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางการขยายตัวแบบสังคมนิยม ซึ่งมีทฤษฎี มาร์กซ์-เลนิน เป็นพื้นฐานด้านแนวความคิด และใช้ประสบการณ์ ของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในประเทศสังคมนิยมที่ขยายตัวก่อนแล้ว ฉะนั้น การพัฒนาประเทศของลาวในช่วงเวลาดังกล่าวจึงมีลักษณะคล้ายกับประวัติศาสตร์การพัฒนาใน ประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ เช่นภายหลังยึดอำนาจต้องดำเนินการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ทางการ ผลิตใหม่ขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของระบอบสังคมนิยม คือ การสร้างสหกรณ์เกษตร และการ โอนเอา กรรมสิทธิ์ของเอกชนให้เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ นอกจากนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน แนวความคิดและอุดมการณ์ เช่น ธรรมนูญให้มีน้ำใจรักชาติ รักระบอบการปกครองใหม่ และต่อต้าน การประกอบอาชีพที่ไม่บริสุทธิ์ ต่อต้านการทุจริตเรงงาน และต่อต้านแนวความคิดเห็นแก่ตัว พร้อม กันนั้นก็มุ่งเน้นสร้างเศรษฐกิจตามแผนการของส่วนกลางคือ "การดำเนินเศรษฐกิจแห่งชาติอย่างมี แผนการและสมดุล" เพื่อบริหารเศรษฐกิจแห่งชาติ การดำเนินเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ในช่วงการปฏิบัติแผนการ 3 ปี และแผนการ 5 ปีครั้งที่ 1 นี้คือการดำเนินเศรษฐกิจตาม ระบบเศรษฐกิจแบบบังคับที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียหลายอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นในตารางที่ 2.5¹⁵

¹⁵ ศรีสุพรรณ อุดมประเสริฐ, การปฏิรูปเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (กรุงเทพฯ: วิทยานพณ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 47.

ตารางที่ 2.5

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบบังคับ

ข้อดี	ข้อเสีย
1. สามารถทำให้เกิดความเสมอภาคภายในประเทศและการกระจายรายได้ในสังคม	1. ผู้ใช้แรงงานไม่มีแรงกระตุ้นทางด้านเศรษฐกิจและไม่มีความสนใจต่อผลของการใช้แรงงาน
2. จำกัดการทุจริตและจำกัดการเหลื่อมล้ำในสังคม	2. ไม่มีความคล่องตัวในการบริหารเศรษฐกิจเพราะมีการบริหารหลายชั้นเกินไป
3. สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันเวลาในเวลาเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ	3. ไม่ได้ใช้ความสามารถของภาคเอกชนอย่างเต็มกำลังในการพัฒนาประเทศ
4. สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อมได้ดี	4. ไม่มีการแข่งขัน เพราะกลไกตลาดและกลไกราคาไม่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มกำลัง

ฉะนั้น การดำเนินการพัฒนาประเทศของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงปี ค.ศ. 1975-1985(ก่อนการปฏิรูป) จึงได้รับผลน้อย และอัตราการขยายตัวก็ไม่สม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นสาเหตุของการปฏิรูปเศรษฐกิจของลาวในเวลาต่อมา เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในยุโรปตะวันออก

2.4 ความช่วยเหลือของสหภาพโซเวียตให้แก่ สปป ลาว

ความช่วยเหลือที่สหภาพโซเวียตให้แก่ สปป ลาวในช่วงปี ค.ศ.1985-1990 มีมูลค่ารวมประมาณ 250 ล้านดอลลาร์ โดยในแต่ละปีลาวได้ส่งสินค้าออกน้อยกว่า 1 ใน 3 ของมูลค่าสินค้าและความช่วยเหลือที่โซเวียตให้แก่ สปป ลาว ซึ่งประมาณปีละ 54 ล้านดอลลาร์ จากการศึกษาของอเล็กซานเดอร์ เยโรเฟเยฟ (Alexander Yerofeyev) ปรากฏว่าจากปี ค.ศ. 1976-1990 สหภาพโซเวียตได้ให้ความช่วยเหลือในรูปของเงินกู้แก่ สปป ลาว ทั้งหมดรวม 715 ล้านดอลลาร์ และให้ความช่วยเหลือในรูปเงิน

ให้เปล่ามูลค่า 48 ล้านรูเบิล รวมทั้งสิ้น 763 ล้านรูเบิล ในด้านการค้า สหภาพโซเวียตได้ส่งสินค้าให้ สปป ลาว มูลค่า 600 ล้านรูเบิล ในขณะที่นำเข้าจากลาวเพียง 69 ล้านรูเบิล¹⁶ (ดูตาราง 2.6)

ตารางที่ 2.6

ความช่วยเหลือของสหภาพโซเวียตต่อ สปป ลาว ปี ค.ศ. 1976-1990 (ล้านรูเบิล)

	1976-1980	1981-1982	1986-1990	มูลค่ารวม ทั้งหมด
สินค้าส่งออก	93	226	281	600
สินค้านำเข้า	-	11	58	69
โครงการ Saldo	93	214	223	530
โครงการช่วยเหลือ-77	30	124	79	233
มูลค่าแยกประเภทเป็น:				
- เครื่องจักรและวัสดุ	-	99	64	163
- ความช่วยเหลือทางเทคนิค	-	25	15	40
- ความช่วยเหลือทางการเงิน:				
1. เงินกู้	14	104	67	185
2. เงินให้เปล่า	16	20	12	48
มูลค่ารวมทั้งหมด	123	338	302	763
แยกเป็น:				
-เงินกู้	107	318	290	715
เงินให้เปล่า	16	20	12	48

โครงการความช่วยเหลือที่สหภาพโซเวียตให้แก่ สปป ลาว ทั้งหมดประกอบด้วย

1. การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาลาวเรียนต่อในสหภาพโซเวียตในระดับกลางและระดับสูงจำนวน 7,000 คน
2. ให้การฝึกอบรมแก่นักศึกษาลาวในประเทศลาวจำนวน 6,000 คน
3. สร้างโรงพยาบาล 150 เตียง
4. สร้างถนนให้มีความยาวรวม 200 กิโลเมตร และสะพานขนาดใหญ่หลายแห่ง

¹⁶ สุรัช สิริไกร, การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2542), หน้า

5. ก่อตั้งโรงงานช่างกลซ่อมแซมรถยนต์ 1 แห่ง
6. ปรับปรุงโรงงานถลุงดีบุก 1 แห่ง และถลุงดีบุกได้ 600 ล้านตัน
7. ตัดไม้ 30,000 ลูกบาศก์เมตร
8. ก่อสร้างโรงเรียนเทคนิค 200 แห่ง